

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
ראשון

היכל
שמיני

מאמר
מאי מברך – תרצ"א

מכבוד קדושת

אדמו"ר יוסף יצחק

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

יוצא לאור בפעם הראשונה מכת"ק

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ששים וחמש לבריאה

לזכות

החתן התמים יוסף חיים שי

והכלה שיינא תחי

מאָס

לרגל נישואיהם בשעה טובה ומוצלחת
ביום השלישי, ליל אי דחנוכה, ה'תשס"ה

ולזכות

הוריהם

הרה"ת ר' מאיר וזוגי דבורה שיחיו מאָס

הרה"ת ר' שלום דובער וזוגי אסתר מעניא שיחיו ראַסקין

זקניהם

ר' צבי וזוגי מרים שיחיו מאָס

ר' דוד וזוגי יהודית שיחיו איינסווערט

מרת לובא אַלטע טייבל תחי ליפסקער

המעלות דמ"ע ומל"ת, ור"נ ס"ל שזהו רק בהגדרים וסייגים בלבד וכמו בהידור מצוה או בזהירות ל"ת הרי ישנם ב' המעלות, אבל מ"ע דרכנן הם עוד ביתרון המעלה, והמשכתם הוא מבחי' שאל אביך עצמות ופנימי' החו"ב, וזקניך שהוא בחי' עתיקא קדישא, וזהו"ע נר חנוכה להאיר גם את רה"ר טורא דפרודא באור התורה.

ב"ה.

פתח דבר

לקראת ימי החנוכה הבעל"ט, הננו מוציאים לאור – בפעם הראשונה מכתב"ק – את המאמר ד"ה מאי מברך כו' אשר לכ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע מש"פ מקץ, שבת חנוכה, תרצ"א, ריגא*.

לחביבותא דמילתא – בא בסוף הקונטרס צילום גוכתי"ק מעמוד אחד דהמאמר.

לתועלת הלומדים באו בשולי הגליון מראה מקומות וציונים – נערכו ע"י הרה"ת ר' אהרן לייב (בהרשד"ב) שי' ראסקין.

מערכת „אוצר החסידים”

י"ט"כ"ף כסלו, ה'תשס"ה
ברוקלין, נ.י.

(* בהזמנות זו אנו פונים לכל לומדי ומעייני המאמרים שבאם יש להם איזו שהיא הערה או תיקון טעות וכיו"ב נא לשלחם לספריית אגודת חסידי חב"ד, מחלקת מערכת „אוצר החסידים”, 770 איסטערן פארקוויי, ברוקלין, נ.י. או בדואר אלקטרוני: info@kehotonline.com, כדי שנוכל לתקנם בעת הדפסת הספר.

לבשר וכמאמר⁵⁹ בטופרהא אחידן כי שם מתקבץ זוהמא וצריכים לנקות זאת, ואח"כ היא הרחיצה במים שהם גוון פשוט ועצמי שהוא עצמות החכמה שע"ז נעשה דחיית החיצונים כנ"ל, וענינו בעבודה הוא ידיים הם מדות ובסוף הידים יש צפרנים והם ההתפעלות וההתרגשות הבאים באותי הדבור, וצריכים לראות שיהיו צפרניו נקיים ושלא יהי בהם זוהמא בדברי כעס וכו', וזהו"ע הטהרה במים שהו"ע שאו ידיכם קדש⁶⁰ לדחות כל ענין היניקה לחיצונים, וכן בנ"ח שהוא דחיית הרע, ולכן מקומה במזוזת הבית משמאל שהוא לתקן קו השמאל, והיכן מנח להו בפתח ביתו, ובפתח חצרו היוצא לרה"ר⁶¹ שהוא טורא דפרודא⁶², והיינו דמצות דרבנן הרי יש בהם ב' המעלות שהם עשה נט"י והדלקת נר חנוכה כו' וענינם דחיית הרע שהוא הסרת הכיסוי וההעלם להיות גילוי בחי' הפנימי והעצמי שהוא עיקר האור, והיינו דהאו"מ יהי בבחי' התישבות בכלים. והכח הזה במ"ע דרבנן שיש בהם ב' המעלות דמ"ע ומל"ת ובמעלה נוספת בהמשכת הפנימי והעצמי הוא לפי דרש ההמשכה היא מפנימי ועצמי או"ס ב"ה שלמעלה מבחי' האו"מ, דהנה אמרו⁶³ עד שלא נבה"ע ה' הוא ושמו בלבד, דעולם הוא העלם הראשון שהוא הצמצום הראשון⁶⁴, ועד שלא נבה"ע הוא לפני הצמצום⁶⁵, ועד שלא נבה"ע ה' הוא ושמו שהם ב' בחי' ומדרי' בהאו"ס ב"ה שלפה"צ. דהנה ב' מדרי' הנ"ל דעלות הרצון וקודם עלות הרצון הנה כ"ז הוא בבחי' שמו בלבד⁶⁶, אבל בחי' הוא נסתר ונעלם והוא העלם דאו"ס ב"ה וגבוה למעלה יותר ומשם הוא שרש ההמשכה זו דמצות דרבנן, וכמו בקי"ס דהפך ים ליבשה⁶⁷ כתי"ס⁶⁸ ויולך הוי' את הים ברוח קדים כו', ים ויבשה עדאתכ"ס ועדאת"ג⁶⁹ העלם וגילוי, והפך ים ליבשה שההעלם עצמו נתגלה הוא ע"י הרוח קדים א"ס קדמונו ש"ע⁷⁰, הנה כמו"כ התנאים והאמוראים ע"י המס"נ שלהם בלימוד התורה בביטול עצום ובמס"נ המשיכו בחי' עצמות או"ס שלמעלה מהמדידה דתושב"כ במ"ע ומל"ת, ולכן הנה המצות דרבנן הרי יש בהם ב' המעלות המשכת בחי' האו"מ ובהתישבות בכלים.

וזהו מאי מברך, מברך אשר קדשנו במצותיו, ובזה פליגי ר"א ור"ג, ר"א סבירא ל' דרש ההמשכה דמ"ע הוא מהלאו דלא תסור והיינו דבמ"ע דרבנן יש ב'

(59) ראה זח"ב רח, ב. עץ חיים שער מט (שער קליפת נוגה) פ"ד. שער לא (שער פרצופי זו"ן) פ"ב.

(60) תהלים קלד, ב.

(61) שבת כא, ב. וראה תו"א מקץ מב, ג. ספר המאמרים עטר"ת ע' קמת. תרנ"ץ ע' קפב. ובכ"מ.

(62) ראה תניא ספל"ג.

(63) פדר"א פ"ג.

(64) ראה ד"ה המלאך הגואל וד"ה חכמות בחוץ – תרצ"ד. ובכ"מ.

(65) ראה המשך תרס"ו ע' קפ. המשך תער"ב ח"א ע' רעז. מקומות שצויינו בהערה הקודמת. ובכ"מ.

(66) ראה ספר המאמרים עטר"ת, תרפ"ז וד"ה החודש תרצ"ד שבהערה 52.

(67) תהלים סו, ו.

(68) בשלח יד, כא.

(69) ראה לקו"ת צו יד, ג. ספר המאמרים תרצ"ב ע' ר. וש"נ.

(70) ראה לקו"ת שם. שער האמונה לאדמו"ר האמצעי פמ"ה (עד, א). פס"ו (קב, א).

אבל עיקר הצמצום הוא מה שנתעלם האור פנימי והעצמי, וזהו מה שפעולת הצמצום הוא בעיקר האור. והנה עיקר האור המתעלם ע"י הצמצום נעשה בבחי' מקיף דזהו"ע עיגול הגדול שלפני הקו שזהו בחי' הפנימי' שבחיצוני' והפנימי' ממש הנ"ל דכן הוא בהמשל דמשפיע דלאחר שנמצא האור שכל השייך אל המקבל, ומשפיע את השכל אל המקבל, הרי אצלו בעצמו מאיר בזה כל עומק הפנימי' וההנחה העצמית הנ"ל רק שע"י צמצום שכלו, הנה אינו מאיר בגילוי כ"א בבחי' מקיף ואינו מתגלה אפי' הארה ממנו בהחיצוני' הנשפע אל המקבל, וכמו"כ הוא למעלה שהאור שנתעלם הוא בבחי' מקיף רק שהוא כבי' לעצמו לבד ולא בגילוי ממש ואינו מאיר בהחיצוני'. וזהו בחי' עיקר האור שהצמצום מעלים עליו היינו בחי' הפנימי' שבחיצוני' וגם בחי' הפנימי' ממש, ומה שבא בהתגלות הוא רק חיצוני' האור, וע"י מל"ת שמונע א"ע מלעשות הרע ה"ה מסיר את ההעלם וההסתר אשר בשרשו הוא הסרת ההעלם מעיקר האור שמאיר אוא"ס ב"ה בגילוי, וכמא"ס⁵⁴ כד אתכפיא סט"א אסתלק יקרא דקוב"ה בכלהו עלמין⁵⁵, דכאשר האדם שהוא נשמה בגוף גשמי, והגוף הוא נמשך אחרי ענינים החומרי' ודברי תאוה וחמדה, והאדם הזה הנמצא במקום שהוא בינו לבין עצמו ועומד על עצמו לאכפי' לסט"א ולמונע עצמו מרע הרי אסתלק יקרא דקוב"ה גילוי אוא"ס הסוכ"ע⁵⁶ דבשרו שרשו הוא בחי' פנימי' האור דאוא"ס שלפני הצמצום שמאיר בגילוי.

(ז) וְזָהוּ זה שמי לעלם וזה זכרי לדור דור, דשמי עם י"ה שס"ה וזכרי עם ו"ה רמ"ח. דבמ"ע שהם זכרי היינו חיצוני' האור שהוא גילוי אור הקו הוא לדור דור שנמשך בבחי' התלבשות ותפיסא, ובוה גופא הנה ע"י קיום המ"ע הרי נמשך בתוס' אור, והיינו שיהי' בבחי' גילוי והוא בשתי פנים היינו שהאור שממדר' עליונה יאיר גם בהמדר' התחתונה ושיהי' גילוי בחי' עצם האור כמו שהוא, ושמי עם י"ה שס"ה דע"י מל"ת נמשך בחי' עיקר האור בחי' האו"מ. וא"כ הרי יש מעלה במ"ע שנמשך בבחי' תפיסא והתלבשות בכלים, אבל כללות האור הוא רק חיצוני' האור בלבד, ויש מעלה במל"ת שהאור הוא בחי' האו"מ אבל אינו נמשך בכלים כ"א בבחי' מקיף בלבד, דכן הוא במל"ת שהוא העדר הכלים ושליה, כנ"ל. אמנם מצות דרבנן הרי יש בהם ב' המעלות שהיא עשה א"כ הרי יש בהם⁵⁷ כאן כלים וההמשכה היא פנימי' ועצמות האו"מ. דהנה מצות דרבנן הן ג"כ לדחות את הרע, וכמו נט"ס⁵⁸ שזהו דחיית החיצונים שלא ינקו מהידיים דכסופי האצבעות יכולים לינק מהצפרנים היוצאים חוץ

54) בתניא פכ"ז (לד, א) ובלקו"ת ר"פ פקודי מציינן לזהר ח"ב קכח, ב (ובלקו"ת שם מציינן גם לזהר שם טו, ב. וראה גם שם קפד, א). וראה גם תו"א ויקהל פט, ד. לקו"ת חוקת סה, ג.
55) ראה לקו"ת פקודי ז, א.
56) ראה תו"א ויקהל ולקו"ת חוקת שם. ובכ"מ.
57) כ"ה בהעקפה. בכתי"ק – תיבה זו ליתא.
58) ראה סידור עם דא"ח שער נט"י (ק, ג ואילך). סהמ"צ להצ"צ מצות נט"י (סג, א ואילך). ספר המאמרים תרע"ח ע' צ. תרצ"ב ע' רסח ואילך. ע' שמח ואילך.

בס"ד. ש"פ מקנן, שבת חנוכה, תרצ"א. ריגא.

מאי מברך², מברך אשר קדשנו במצותיו וצונו להדליק נר חנוכה, והיכן צונו (הא לאו דאורייתא היא אלא מדרבנן. רש"י). רב אויא אמר מלא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל (דברים י"ז³), ר' נחמי' אמר משאל אביך ויגדך, זקניך ויאמרו לך (דברים ל"ב⁴), דנר חנוכה היא מ"ע מדרבנן, ומברכין עלי' אשר קדשנו במצותיו, וחולקין ר"א ור"נ במקור ציווי זה, וכתב הר"ן בדרשותיו⁵ אשר רב אויא סובר דכשם שבגזרות וסייגים ודינים שמדבריהם סומכים על הלאו דלא תסור כך בהמצות שמדבריהם כמו נר חנוכה נט"י ושאר מצות שמדבריהם סומכים על הלאו דלא תסור, ור' נחמי' סובר דהסמך דלא תסור הוא רק בעניני' שעקרו מהתורה והגדרים והסייגים הם מדבריהם, היינו שעצם הדבר הוא מהתורה והגדרים והסייגים ופרטי הדינים שמדבריהם הנה הסמך הוא מהלאו דלא תסור אבל המ"ע שמדבריהם הוא אינו שסמוך רק על הלאו דלא תסור אלא עוד זאת שהוא סמוך על מ"ש שאל אביך ויגדך זקניך ויאמרו לך. וצ"ל שרש מחלקותם, דר"א ור"נ, שהרי הסמך הו"ע המקור אשר לפי דעתו של ר"א הרי גם המ"ע דרבנן מקורם הוא מהלאו דלא תסור כו' שהוא מל"ת, ולפי דעתו של ר"נ הנה רק הגדרים וסייגים ופרטי הדינים הם מהלאו דלא תסור כו' אבל המ"ע דרבנן הוא משאל אביך כו' ובאמת הרי מ"ע ומל"ת הם חלוקים בענינים וכמארו"ל (מכות דכ"ג ע"ב) דרש ר' שמלאי תרי"ג מצות נאמרו למשה מסיני, שלש מאות וששים וחמשה לאוין כנגד ימות החמה, ומאתים ארבעים ושמונה עשה כנגד אבריו של אדם, שתרי"ג מצות הם לבד מצות דרבנן, א"כ הרי מ"ע ומל"ת הם חלוקים בענינם, ולפי דעתו של ר"א הוא שמ"ע שמדבריהם יש בהם ב' המעלות דמ"ע ומל"ת⁶, וצ"ל איך הוא במצות דרבנן דבמ"ע יהי' בהם גם מעלת המל"ת, ולפי דעתו של ר' נחמי' הגדרים והסייגים שמדבריהם יש להם ב' המעלות דמ"ע ומל"ת, והמ"ע דרבנן הם עוד במעלה בפ"ע, וצ"ל מהו המעלה בזה. והנה כתיב⁸

1) מאמר זה מיוסד על ד"ה מאי מברך פר"ת (ספר המאמרים פר"ת ע' רג ואילך), שמיוסד על ד"ה הנ"ל באוה"ת שה"ש ח"ב ע' תסג ואילך; ספר המאמרים תרל"ד ע' פא ואילך.
עוד מאמר שמיוסד על ד"ה מאי מברך פר"ת: ד"ה הנ"ל הי"ת (ספר המאמרים קונטרסים ח"ג ע' רא ואילך). וראה גם ד"ה הנ"ל תשל"ו (ספר המאמרים תשל"ו ע' 74 ואילך).
2) שבת כג, א.
3) שופטים יז, יא.
4) האזינו לב, ז.
5) בד"ה מאי מברך באוה"ת, תרל"ד ופר"ת הנ"ל מציינן: דרוש ו. בהוצאת ירושלים, תשל"ז הוא בדרוש ה – נוסח ב.
6) ראה רמב"ם הל' ממינים פ"א ה"א.ב. סהמ"צ להרמב"ם שרש א' ובני"כ שם.
7) בהבא לקמן – ראה לקו"ת פקודי ג, ב ואילך. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ד ע' נ ואילך. אוה"ת שה"ש ח"ב ע' תלו ואילך. ע' תנ ואילך. ספר המאמרים תר"ם ח"א ע' רט ואילך.
8) שמות ג, טו.

זה שמי לעלם וזה זכרי לדור דור, ואי' בזהר⁹ שמי עם י"ה שס"ה, זכרי עם ו"ה רמ"ה, דהנה כל המצות תלויים בשם הוי"ו¹⁰, דשם הוי' הוא החותם הפרטי דמצות, ולכן בכמה מצות נא' אני הוי' שהוא החותם הפרטי. והנה מ"ע הם עשיית דבר שהוא פועל דבר שעושה דבר מה וכמו בהנחת תפילין ולבישת הציצית והדומה, ומל"ת הם שלילה והעדר עשי' בפועל דבר, ובכ"מ הלא עשי' ופועל הוא נעלה ומשובח יותר שה"ה עושה דבר מה, ומ"מ הנה המ"ע תלויים בו"ה, והמל"ת תלויים בי"ה דשמי עם י"ה הם שס"ה שהם נקראי' שמי, והמ"ע הם רק זכרי בלבד, והגם דהמל"ת גבוהים יותר ונק' שמי ומ"מ נאמר בו לעלם שהוא העלם, והמ"ע שהם בו"ה נאמר בהם לדור דור, וצ"ל מהו"ע המעלה דמל"ת שהם תלויים בי"ה ומ"מ כתיב בהם¹¹ לעלם ל' העלם, ומ"ע שהם בו"ה וכתוב בהו לדור דור.

(ב) **ולהבין** זה, הנה כתיב¹² הנסתרות להוי' אלקינו והנגלות לנו ולבנינו, הוי' אלקינו בחי' חו"ב שהם י"ה דשם הוי', יו"ד חכמה, ה' בינה, דחו"ב הם נסתרות, והנגלות לנו, ו"ה הם נגלות¹³, וצ"ל מפני מה חו"ב נקראים נסתרות דהלא חכ' היא ראשית ההשתל' שהוא ראשית הגילוי¹⁴ וכמו בכחות הנפש נקודת ההשכלה היא ראשית הגילוי, דכל גילוי הוא אור פנימי, וראשית הגילוי הוא נקודת ההשכלה שבחכמה, דכמו"כ למעלה הרי חכ' היא בחי' ראשית הגילוי דסדר ההשתל', דכל הגילויים שבאים בסדר ההשתל' נכללי' בבחי' חכ', דחכ' היא בחי' יו"ד דשם הוי' שזהו בחי' הנקודה שנשארה אח"צ, דאחר שנתצמצם ונתעלם עצמות האור נשארה¹⁵ נקודה, והוא מה שיכול להתגלות בהשתל', ונקודה זו כוללת בתוכה כל הגילויים שיתגלו בסדר ההשתל' אח"כ, וכמו בכחות הנפש הרי בנקודת ההשכלה שבחכ' יש בה כל פרטי השכל מה שבאים אח"כ בהשגה דבינה, והגם שבהנקודה דהשכלה אין הפרטים ניכרים בה כלל, ומ"מ הרי כל הפרטים שבאים אח"כ בהשגה דבינה הם¹⁶ מנקודה זו, אי"כ הרי הכל נמצא כלול בנקודה זו דאל"כ מאין נמצאו אח"כ ע"י ההשגה דבינה, שכל ענינה הוא רק גלגול כל הנמצא בנקודת ההשכלה לפרטן ולהסבירם, ובינה היא אם הבנים¹⁷, דבנים הם מדות ובינה היא אם הבנים¹⁸ שלידת המדות הם מהבנה והשגה, וכידוע ענינם בארוכה. ויש התכללות המדות בשכל ובאים אח"כ במדות גלויות בלב, והגם דמדות שבשכל הם ההתפעלות בעצם

כמו שהוא לעצמו בעצמותו¹⁹, הרי דהעלם הצמצום הוא על עיקר האור שכל, היינו השכל העצמי שנתעלם. וככל המשל הזה יובן למעלה דחיצוני' האור השייך אל העולמות היינו שרשי האורות שהם ע"ס הגנוזות היו כלולים בהאוא"ס שלפה"צ ולא היו ניכרים כלל שלא היו בבחי' מציאות והיו בתכלית הביטול²⁰ וכמאמר²¹ אין מציאות לגנוזות, והי' מאיר בהם פנימי' האור היינו אוא"ס הבל"ג, וע"י הצמצום נעשה ב' ענינים הא' שנעשו ניכרים שירדו ממעלתן ומדריגתן ונעשו במציאות ע"ס חכ' וחסד כו', והב' שנתעלם²² האור הפנימי והעצמי, ונקודת הענין הוא דע"ס הגנוזות הן בבחי' עלות הרצון, והאור פנימי שהאיר בהם הוא האוא"ס שבעלות הרצון דזהו הפנימי' שבחיצוני', ובחי' הפנימי' בעצם זהו בחי' אוא"ס ב"ה שקודם עלות הרצון²³, וכ"ז נתעלם²⁴ על ידי הצמצום.

(ו) **וביאור** דבר זה הנה בעצמות שכל המשפיע הרי יש ג' ענינים, הא' פנימי' השכל כמו שהוא לעצמו, והיינו איך שהמשפיע בעצמו מבין ומשיג ענין שכלי, בהבנה והסברה לעצמו בשכל גלוי, אבל הוא רק לעצמו בלבד, כי המקבל אינו בערך להבין ולהשיג גודל רוחב ועומק השכלה כזו, ורק מחיצוני' ההשכלה ההיא הוא מה שאפשר שהמקבל יוכל לקבלו והוא ענין הב' שבשכל המשפיע, והג' הוא עצמות השכל של המשפיע מה שאצל המשפיע בעצמו הוא רק לעצם עצמותו ואינו בא בהבנה רחבה והסברה פרטית לגודל עוצם הבהקת אורו הנפלא המאיר לו בעמקי חב"ד שבנפשו, וכללות השכל כמו שהוא בהמשפיע בעצמו הרי שם אין בו חילוקים הפרטים בג' ענינים אלו רק בכללותו הוא עצם נקודת הענין הטמון באו"ר פנימי ועצמי בהנחות מוחלטות בלי הסבר (והוא ענין הא') ומה שהוא בא אצלו בגילוי לעצמו בפנימי' הטוב טעם ודעת בהשכלה ההיא (שהוא ענין הב') ומה שמתלבש במחשבת השכל שבא בקיצור באותיות המח' הפנימית כמו שהיא לעצמו (והוא ענין הג'). והגם דמחשבת השכל הרי אינה בערך כלל אל ההנחה המוחלטת, ומ"מ הרי גם במחשבת השכל מאיר הטוב טעם הפנימי וההנחה העצמית וע"י הצמצום הרי מתגלה הארת מחשבת השכל שהיא הנעשית יסוד להשפעה אל המקבל, ואז מתעלם ומסתתר הפנימי' והעצמי' שלו, וא"כ יובן דהגם דפעולת הצמצום הוא שנתגלה יסוד חיצוני' השכל, אבל עיקר הצמצום הוא מה שמתעלם ומסתתר הפנימי' ומש"כ העצמי' כו', אשר הדוגמא מזה יובן למעלה דהגם דפעולת הצמצום הוא מה שנתגלה חיצוני' האור השייך אל העולמות שהוא גילוי אור הקו,

(9) תקו"ז בהקדמה (ד, ב, ה, א). ועוד.

(10) תקו"ז שם (ב, א).

(11) כ"ה בהעתקה. בכת"ק: בהו.

(12) נצבים כט, כח.

(13) ראה רע"מ בוח"ג כג, ריש ע"ב. תקו"ז ת"י (כה, ב). תכ"ב (סג, ב). ת"ע (קכט, א). ועוד.

(14) ראה לקו"ת שה"ש כו, ד. ספר המאמרים תש"ח ע' 112. וש"נ.

(15) כ"ה בהעתקה. בכת"ק: נשאר. וכ"ה בד"ה מאי מברך פר"ת הנ"ל הערה 1.

(16) כ"ה בהעתקה. בכת"ק: הוא. ובד"ה מאי מברך הנ"ל: הן.

(17) תהלים קיג, ט. זהר ח"א ר"ט, א. ח"ב פד, א. פה, ב. פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) ערך אם

הבנים. לקו"ת דרושים לשמע"צ פת, ד. ובכ"מ.

(48) כ"ה בהעתקה. בכת"ק: לעצם עצמותו.

(49) ראה המשך תער"ב ח"א ע' כח ואילך.

(50) ספר המאמרים תרנ"ט ע' קפו. עטר"ת ע' רל. דבר ג' ויקחו לי תרומה תרפ"ב. ספר המאמרים תרפ"ח

ע' קנת. תרפ"ט ע' 143. וש"נ.

(51) כ"ה בהעתקה. בכת"ק: שהתעלם.

(52) ראה גם המשך תרס"ו ע' קפה. ע' תקטו. ספר המאמרים עטר"ת ע' קצט. תרפ"ז ע' קנו ואילך. ד"ה

החודש תרצ"ד.

(53) כ"ה בהעתקה. בכת"ק: התעלם.

או"א עילאין העצמות דחור"ב שנק' נסתרות שהן למעלה מבחי' הגילוי⁴¹, וכנ"ל דגם מה שבא בגילוי הרי אין זה בבחי' השגה ותפיסא כ"א רק בדרך שלילה והפלאה, וזהו דמל"ת הם שלילה והעדר הכלים, ולכן הנה בהם ועל ידם הוא דחיית הרע.

ה) **ובאמת** הנה ע"י מל"ת ממשיכים בחי' האו"מ עצמו, דהנה אמר רבינו ז"ל (בתו"א ד"ה חייב אינש הא⁴²) וז"ל ששמירת מל"ת הוא גילוי בחי' שם י"ה, כי עיקר הל"ת שלא להיות כסוי והסתר אור א"ס ב"ה כו' וגדול כח גילוי הכיסוי⁴³ והסתר עיקר האור, מהמשכת השתל' האור שאינו אלא זיו והארה בעלמא, עכ"ל. והענין הוא, דהנה מל"ת הוא מה שמונע א"ע מן הרע שהוא מעלים ומסתיר על אוא"ס ב"ה, דאין לך דבר החוצץ כבי' לפניו ית' אלא רע⁴⁴ וכמ"ש⁴⁵ עוונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלקיכם, וע"י שהאדם מונע א"ע מלעשות דבר שהוא נגד רצונו ית' ה"ה מסיר הכיסוי וההסתר ומתגלה עיקר האור. דהנה שרש כל ההעלמות וההסתרים הוא הצמצום הראשון שהוא ההעלם הראשון על אוא"ס ב"ה, והגם דהצמצום הוא אינו ע"י דבר המסתיר⁴⁶ ח"ו כ"א מה שעיקר האור נסתלק ונתעלם במקורו⁴⁷, ומ"מ ה"ז כח ההעלם שמעלים על האור והגילוי. דהנה העלם הצמצום הוא שנתעלם עיקר האור היינו העצמי והפנימי, דהנה האור שנמשך בעולמו' אחה"צ היינו גילוי אור הקו ה' כלול תחלה בהאוא"ס שלפה"צ ולא ה' ניכר כלל מפני ריבוי אור הפנימי והעצמי שהאיר אוא"ס הבל"ג וגם בבחי' חיצוני' האור הזה המתגלה ע"י הצמצום הנה בהיותו כלול בלפני הצמצום האיר בו הפנימי' והעצמי' ומשו"ז לא ה' ניכר כלל. ויובן זה כמו עד"מ בהשפעת השכל מן המשפיע אל המקבל הרי עצמות השכל כמו שהוא אצל המשפיע הרי אינו בערך המקבל כלל, ורק מהחיצוני' דחיצוני' דאור השכל של המשפיע הוא שנמצא אור השכל מה שבערך להתקבל אל המקבל, ובכדי שימצא אור שכל מה שאפשר להתקבל אל המקבל הוא ע"י הצמצום מה שהמשפיע מצמצם אור שכלו הפנימי והעצמי ואז נמצא ומתגלה החיצוני' דחיצוני' אור שכלו הפנימי והוא מה שאפשר להתקבל אל המקבל. והנה השכל זה השייך אל המקבל הרי ה' כלול תחלה בפנימי' השכל של המשפיע ובעצמות השכל שלו שלא ה' ניכר לעצמו כלל לפי שהי' מעורב בפנימי' שכלו וגם בחיצוני' זו האיר הפנימי' והעצמי', וע"י הצמצום שהמשפיע צמצם אור שכלו הפנימי והעצמי הרי נעשה ב' דברים. הא' שע"י צמצום זה הרי נמצא האור שכל השייך אל המקבל, והב' שנתעלם פנימי' שכלו ומכש"כ עצמות השכל של המשפיע

טוב הדבר שהוא טוב בעצם ע"פ השגת השכל, והיינו שהדבר ההוא, הוא לעצמו טוב, והמדות שבלב הם ההתפעלות אשר לו טוב הדבר, ומ"מ הלא מהשגה זו הדבר טוב לעצמו נעשים המדות שבלב אשר לו טוב הדבר, דמזה יובן אשר ישנם גם המדות כמו שהם כלולות⁴⁸ בנקודת ההשכלה, דשכל מחייב מדות, והגם דשכל ומדות הרי אין זה מה שהם ב' מהותים בלבד אלא גם חלוקים בעצם ענינם, שהשכל הוא מנוחה והתיישבות וענינו העתקה מעצמו ועל"י למה שלמעלה ממנו, וזהו"ע השכל מה שמכיר מה שגבוה ונעלה ממנו ואליו הוא נמשך, והמדות הם התפעלות והתרגשות וענינם הוא רק לעצמו, אלץ ציען צו זיך, והם חלוקים בעצם מהותם ובענינם, ומ"מ הרי השכל מחייב מדות, שכל לידת והתגלות המדות הוא עפ"י השגה והבנה⁴⁹, וכל השגה היא מנקודת ההשכלה, א"כ הרי זה מכריח שהמדות כלולים גם בנקודת ההשכלה, ונמצא שנקודת ההשכלה כוללת הכל הן כל פרטי ההשגות והן כל פרטי המדות, אשר הדוגמא מזה למעלה בספירת החכ' שכוללת כל ההשתל' דע"ס דאצי', וא"כ איך היא נסתרות, ובפרט בחי' בינה שהוא בחי' גילוי ממש, וידוע⁵⁰ דבחינת בינה הוא מקור הקרוב להשתל', שחכ' הוא מקור הרחוק ובינה היא בחי' מקור הקרוב, וא"כ איך כ"ז נקרא בשם נסתרות.

ג) **אך** הענין הוא, דהנה אי' בע"ח⁵¹ די'ש או"א עילאין ואו"א תתאין, וחור"ב שהם ראשית ההשתל' וראשית הגילוי הם או"א תתאין, אבל או"א עילאין, הם עצמות דחור"ב והו"ע מוחין דאבא שלמעלה מהשתל', והוא ג"כ בבחי' הנקודה דיו"ד דשם הוי"ו⁵², רק שבהנקודה הרי יש בה ג"כ בחי' העצמות שלמעלה מבחי' גילוי, וכמו בנקודת הרשימו⁵³, דנקודת הרשימו הוא מה שנשאר אחר הצמצום האור השייך אל העולמות ונכלל הכל בנקודת הרשימו, והיינו שנקודת הרשימו כוללת כל האור והגילוי שמתגלה אח"כ בהקו וחוט הנמשך בעולמות, דגילוי אור הקו הוא קו המדה שמודד מדידת האורות והכלים בכל העולמות והספירות, הנה כללות האור הזה הוא כלול תחלה בנקודת הרשימו, וידוע דבנקודת הרשימו הרי יש בה ג"כ עצמות האור שלמעלה מבחי' האור והגילוי שמתגלה בהקו, והוא בחי' פנימי' ועצמי' האור שלמעלה גם מהאור שהי' ממלא מקום החלל, שכמו"כ הוא גם בנקודת החכ' שהיא הנקודה הכוללת כל האור והגילוי שבא בגילוי בהשתל', ועם זה הרי יש בה בחי' עצמות האור שלמעלה מבחי' גילוי דהנה בחי' כתר בכלל הוא בחי' או"א"ס שלפה"צ, כמבואר בתו"א בד"ה פתח אלי⁵⁴ וע"י צמצום אור העצמי הרי נשאר נקודה, והיא

(41) כ"ה בהעתקה. בכת"ק: גילוי.

(42) צה, ד.

(43) כ"ה גם באוה"ת וד"ה מאי מברך תרל"ד ופר"ת הנ"ל הערה 1. ובתו"א: הכסא.

(44) ראה תניא אגה"ת ספ"ה: לקו"ת בלק עג, ג.

(45) ישעי' נט, ב.

(46) כ"ה בהעתקה. בכת"ק: המעלים. וכ"ה בד"ה מאי מברך פר"ת הנ"ל.

(47) בד"ה מאי מברך פר"ת הנ"ל מצייין כאן: וכמ"ש בד"ה כי ישרים דרכי ה', פר"ת [ספר המאמרים

פר"ת ע' קצב].

(18) כ"ה בהעתקה. בכת"ק: כלולים.

(19) כ"ה בהעתקה. בכת"ק: הבנה והשגה.

(20) בד"ה מאי מברך פר"ת הנ"ל הערה 1 מצייין כאן: וכמ"ש בד"ה ביום השמע"צ כנישין כו' [לקו"ת דרושים לשמע"צ פה, ב].

(21) שער יד (שער או"א) פ"ח. ועוד. המשך תעריב ח"א ע' רס ואילך. ועוד.

(22) ראה רמ"ז ס"פ קרח (ד"ה אבל כהנא). ספר החקירה להצ"צ נד, ב.

(23) ראה שער היחוד לאדמו"ר האמצעי פט"ו (קכ, ב). ספר המאמרים תרנ"ט ע' עז.

(24) יד, א. וראה גם המשך תעריב ח"ג ע' א'תכט.

הרע, דהנה ידוע²⁹ דדחית הרע הוא ע"י אור מקיף וכמאמר³⁰ או"מ³¹ מסמא את החיצונים, ולכן הנה באופן עמידת החיצונים שהוא בין הפנימי והמקיף הנה פניהם אל הפנימי ואחוריהם אל המקיף³², דהנה יניקת החיצונים מהקדושה הוא בב' אופנים³³, הא' שמריבוי הצמצומים ביותר יכולים לקבל איזה יניקה, דמגילוי אור שהוא או"פ הרי א"א להם לקבל, דאו"פ הוא אור בכלי, והכלים דקדושה הוא בחי' ביטול, שזהו דוקא הוא הכלי לאלקות, וכמאמר³⁴ אין או"פ שורה אלא במי שבטל, ולכן הנה קלי' וסט"א שהם בישות וגסות אינם יכולים לקבל מהקדושה, ורק בריבוי צמצומים ביותר הנה יכולים לקבל איזה יניקה לפי שגם בהם יש איזה ביטול כללי אל הקדושה, וכמאמר³⁵ קארו ל' אלקא דאלקיא, ולזאת הנה מאור הצמצומים ביותר יכולים הם לקבל איזה יניקה, והב' שמגביהים א"ע לקבל יניקה מבחי' המקיף העליון וכמ"ש³⁶ אם תגביהי כנשר כו' דדרך הנשר בשמים שהם מגביהים א"ע לקבל יניקה מהמקיף העליון והוא בדרך העזה וחוצפא וכמו בלעם שהתנשא בעצמו ודיבר בשבחו עצמו, ועליו אומר ר"נ (סנהדרין דק"ה ע"א) חוצפא אפילו כלפי שמיא מהני, וזהו אחוריהם אל המקיף שאינם יכולים לקבל בהפנימי' שלהם כ"א בהמקיף, ומקבלים רק מבחי' אחורים ומקיף בלבד, וכמו פרעה אותי' הערף³⁷ שמקבל מבחי' אחר ועורף וכמאן דשדי בתר כתפוי³⁸ דאין בזה שום גילוי רצון כללי³⁹, וכאשר מאיר גילוי הרצון אז מתבטלים לגמרי, וזהו דאו"מ מסמא עיני החיצונים להיות דדחית הרע הוא ע"י האור מקיף. והנה אור אבא הוא ג"כ דוחה את החיצונים⁴⁰, דאור אבא זהו עצמות החכ' שהו"ע מוחין דאבא שלמע' מהשתל' והוא עצם הנקודה דחכ' שבה נמצא האין דכתר כנ"ל, הנה הוא דוחה את החיצונים, וזהו מעלת מדר' ה"ל"ת שהם ב"ה שהם

הנקודה דחכ' שזהו בחי' האור השייך אל ההשתל', ויש בנקודה זו גם בחי' העצמות שלמע' מהשתל' והוא בחי' האין העצמי דכתר שנמצא בחכ', וזהו בחי' מוחין דאבא שלמע' מהשתל', רק כמו שבא בחכ' ה"ז בבחי' שייכות אל הגילוי. והיינו שבוזה אינו דומה נקודת החכ' לנקודת הרשימו, דבנקודת הרשימו הרי הפנימי' והעצמי' האור הוא בבחי' העלם, ולכן הנה הגם דרשימו הוא בבחי' נקודה (דאס איז דאך שוין א נקודה) אבל הוא נקודה בלא ציור כלל, משא"כ נקודת החכ' הגם שגם היא אינה אלא נקודה בלבד (עס איז דאך אויך מער ניט ווי א נקודה) מ"מ הרי נקודה זו הרי יש בה ציור שהוא כתמונת יו"ד שהו"ע השייכות אל הגילוי, והיינו שלמעלה מהחכמה הוא בחי' סתימות והעלם לגמרי, וכמו שהאין דכתר בא בבחי' הנקודה דחכ' הרי נעשה בבחי' שייכות אל הגילוי, והגילוי הוא בבחי' פנימי' בינה, ובדרך ידיעת השלילה, דהנה בהשגה יש ב' אופנים, השגת החיוב והשגת השלילה⁴¹, השגת החיוב הוא מה שמשיג עצם הדבר המושג, והשגת השלילה הוא שעצם המושג אינו יכול להשיג כ"א מה שהוא שולל ממנו הפרטים שבגילויים, והיינו שכל ענין הגילויים וההתפשטות היינו מה שמובן ומושג בכל אור וגילוי⁴² שהוא התפשטות האור הוא שולל מזה, דהעצמי הרי אין שייך בו ענינים אלו, וא"כ ה"ז רק ידיעת ההפלאה שע"ז באים לידי הכרה במקצת באו"פ המופלא, והשגת השלילה וידיעת ההפלאה הוא פנימי' בינה, שבוזה מאיר הנקודה העצמית דחכמה שבאה בבחי' גילוי, ואינה גילוי ממש כ"א בשלילה והפלאה, וזהו עצמות חו"ב שנק' נסתרות שהן למעלה מבחי' גילוי, ומה שבא בבחי' גילוי אינו בבחי' השגה ותפיסא כ"א הוא רק בדרך שלילה והפלאה בלבד.

ד) וזהו שמי עם י"ה שס"ה, שמשם הוא שרש ה"ל"ת, ולכן הן שלילה והעדר עשי' מפני שא"א לבא בגילוי ממש בכלים רק בהעדר הכלים, דמ"ע הן בבחי' האור שבא בהשתל' שיכול להיות אור בכלי, ובא בבחי' המשכה בהכלים דמצות, ולכן נקראו בשם אברים וכמאמר⁴³ רמ"ח פקודין רמ"ח אברים דמלכא, וכתבי⁴⁴ נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, שהאדם שלמטה הוא בדוגמת האדם העליון, ולכן הנה מאתים ארבעים ושמונה עשה כנגד אבריו של אדם, להיות המ"ע הוא באור דהשתל', וזכרי עם ו"ה רמ"ח שזהו מה שיכול לבא בהתלבשות ותפיסא בכלים ע"כ הם בקום עשה, ולכן כתיב בהו לדור דור שהם נמשכים בכל אחד ואחד לפי מעלתו ומדרגתו, אבל מ"ל"ת הם ב"ה שזהו עצמות החו"ב וא"א לבא בהתלבשות בכלים ממש רק בבחי' לא תעשה והעדר הכלים, והיינו דבהעדר הכלים יכול להיות הגילוי הזה כעין ענין השגת השלילה וידיעת ההפלאה, ולכן הנה ע"י מ"ל"ת נעשה דחיות

(25) ראה לקו"ת פקודי ג, ד. שם ו, ג. המשך תרס"ו ע' נח. סה"מ תרפ"ט ע' 105 ואילך. תרצ"ב ע' פא ואילך. ע' תקכה ואילך.

(26) כ"ה בהעתקה. בכת"ק: גלוי.

(27) ראה תקו"ז ת"ל (עד, סע"א).

(28) בראשית א, כו.

(29) ראה סהמ"צ להצ"צ לת, סע"א ואילך. ספר המאמרים עטר"ת ס"ע קה ואילך. ובכ"מ.

(30) ראה עץ חיים שער מב (שער דרושי אבי"ע) פי"ג. שער הכוונות ענין כוונת עלינו לשבח. משנת חסידים מסכת ירידת השפע פרק ד משנה ט.

(31) - אור מקיף.

(32) משנת חסידים מסכת מקום הקליפות רפ"א. עץ חיים שם פ"ג ופי"ג. שער הכוונות שם. וראה תורת חיים שמות לג, א ואילך (בהוצאה החדשה - כג, ד ואילך). סהמ"צ להצ"צ עו, ב ואילך.

(33) ראה תו"א הוספות לויחי קב, ב ואילך. ספר המאמרים תרל"ב ע' נג ואילך. תרנ"ט ע' קנב ואילך. תרצ"ב ע' תלט ואילך. תש"ד ע' 84 ואילך.

(34) ראה תו"א בראשית טז, ב. ויצא כב, א. וישלח כו, ב. תצוה פא, ד. מגילת אסתר צו, ד. לקו"ת פינחס עה, ד. עו, ד. ש"ה יג, ב. ספר המאמרים תרכ"ט ע' רעה. ועוד. וראה סוטה ה, א. ועוד.

(35) סוף מנחות. ראה תניא פכ"ב. כד. וראה אוה"ת נ"ך ח"ב ע' תשפ ואילך.

(36) עובדי' א, ד.

(37) לקוטי תורה להאריז"ל וישב לט, מ. ר"פ שמות. וראה תו"א ורא נח, ד.

(38) תניא פכ"ב (כו, ב). נת' בקונטרס ומעין מאמר ב פ"ב ואילך. מאמר ז ואילך. וראה סידור עם דא"ח שבהערה הבאה.

(39) בד"ה מאי מברך פר"ת הנ"ל הערה 1 מציין כאן: עמ"ש בסי' בד"ה עבדים היינו [סידור עם דא"ח רצג, ג ואילך].

(40) ראה עץ חיים שבהערה 30. לקו"ת קרח נג, ד. נד, א.